

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT

FIGUERES

CLUB DE LECTURA

Curs 2017-18

JOSAFAT

**PRUDENCI
BERTRANA**

Conferència a càrrec de Xavier Pla: Dijous, 17 d'octubre
a 2/4 de 8 del vespre

Exposició: de l'1 al 23 d'octubre

Tertúlia: Dilluns, 30 d'octubre a 2/4 de 5 de la tarda.

Coordina: Magda Bosch i Rocamora

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Biblioteques
Diputació de Girona

Ajuntament
de Figueres
Alt Empordà

Prudenci Bertrana i Comte

(Tordera, el Maresme, 19 de gener de 1867 – Barcelona, 21 de novembre de 1941) fou un escriptor modernista català, conegut sobretot per la seva novel·la *Josafat* (1906).

Biografia

Prudenci Bertrana, fill de Josep Bertrana, un propietari rural d'ideologia carlina, va passar una infantesa itinerant seguint les aventures bèl·liques, durant la Tercera guerra carlina, del seu pare juntament amb la seva mare.

Va estudiar el batxillerat a Girona i, seguint la voluntat paterna, va començar els estudis d'enginyeria industrial. Però el primer any fracassà i el segon ja no va arribar ni a matricular-s'hi. En canvi, es va decantar per la pintura i es va matricular a la Llotja. Va ser en aquell període que es va casar amb Neus Salazar, amb qui va tenir quatre fills (una de les seves filles, Aurora Bertrana, també esdevingué escriptora).

El 1899 Prudenci Bertrana va escriure la seva primera novel·la, *Violeta*, que va restar inèdita fins a l'any 2013. Va abandonar la pintura i el 1902 va entrar a la redacció de la revista *Vida*. Bertrana hi va publicar comentaris sobre art, proses poètiques i contes, com *La guineu*, un relat rural. Va participar en la renovació de la vida cultural gironina, especialment en l'organització dels Jocs Florals. El 1903 va publicar *Tard*. Una part de l'obra primerenca va ser recollida a *Crisàlides* (1907). El 1906 publicà *Josafat*, la novel·la que el consagrà com a escriptor.

Amb *Nàufrags* (1907) Prudenci Bertrana va guanyar el primer premi del concurs de novel·la de la Biblioteca del *Poble Català*.

La publicació de la novel·la *Josafat* i les seves activitats polítiques al costat del nacionalisme republicà van ser motius d'escàndol.

El 1908 van demandar-lo a Barcelona per pronunciar una conferència a l'Associació Nacionalista Catalana: "De les bel·leses de la Natura i el meu goig", amb la qual va proposar una actitud antiintel·lectual totalment enfrontada amb el Noucentisme. D'aquesta conferència van sortir les *Proses bàrbares* (1910) (Premi extraordinari del Jocs Florals de Barcelona).

Va anar a viure a Barcelona, on va dirigir, amb un sou miserable i en condicions de treball precàries, *L'Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gràcia*, i va col·laborar esporàdicament a *El Poble Català* i a *Iberia*. Visqué un període de marginació, desplaçat, com molts altres modernistes, per la intel·lectualitat noucentista. Malgrat tot, Bertrana va publicar en aquest període força reculls de contes: *La lloca vídua i altres contes* (1905), *Els herois* (1920, premi Concepció Rabell el 1922), *El meu amic Pellini i altres contes* (1923), *La bassa roja* (1923), *El desig de pecar* (1924) i *L'òrgan del diputat* (1924). A partir de 1923 publicaria a La Novel·la d'Ara diverses narracions curtes.

Va col·laborar assíduament a La Veu de Catalunya. Va compaginar aquestes activitats amb la plaça de professor de dibuix i pintura de l'Escola del Bosc, de l'Ajuntament de Barcelona. Quan, després d'una llarga polèmica entorn de la

novel·la, va reprendre aquest gènere, ho va fer amb *Jo! Memòries d'un metge filòsof* (1925). En aquest llibre, el personatge de Daniel Pérez havia estat inspirat pel doctor Diego Ruiz, amb qui Bertrana havia publicat el 1910 el pamflet *La locura de Álvarez Castro* i que als camps de concentració de França esdevindrà amic íntim de Jaume Grau i Casas.

El 1929 va publicar *Tieta Claudina*, però la veritable revisió de la seva pròpia trajectòria biogràfica vindrà amb la trilogia *Entre la terra i els núvols*, integrada per *L'hereu* (1931), amb el qual va guanyar el premi Crexells, *El vagabund* (1933) i *L'impenitent* (1948). El 1933 va guanyar el Premi Fastenrath per l'obra *El Comiat de Teresa*.

Va morir el 1941 a Barcelona. A partir del 1968, per subscripció popular, es va organitzar a Girona el repartiment del premi de novel·la que porta el seu nom i que s'ha convertit en un dels més prestigiosos del gènere.

Patrimoni literari

A Tordera, al carrer Sant Ramon, 28, on va néixer, hi ha una placa que ho recorda. Aquesta placa va ser instal·lada el mes de març de 2015 dins del projecte d'itineraris guiats del nucli urbà de l'Ajuntament de Tordera. A la placa hi ha un codi QR amb informació sobre l'escriptor. Tordera també li ha dedicat un carrer, i un parc on hi ha un bust seu.

A l'entrada de la biblioteca de Tordera, hi consta en un lloc destacat i en lletres grosses un fragment d'un escrit seu amb el que acabava el discurs presidencial dels Jocs Florals de Barcelona el 1936: "Deixeu-me creure que amb la meua prosa he consolat algun trist, que he redimit algun captiu, que he humitejat alguns ulls, que he fet somniar alguna ànima senzilla, que he tret de la foscor ésser humils, amb grandesa d'herois".

Es pot resseguir el trajecte vital de Prudenci Bertrana, després de deixar Tordera amb pocs anys, a l'apartat cronologia, del catàleg "*La presó de l'ànima, Prudenci Bertrana*". Editat per la Diputació de Girona.

L'any 1873 se'n va anar a viure a Girona amb la seva família. Primer es van instal·lar a la plaça de la Rodona de Santa Eugènia, després, l'any 1892, es traslladà al carrer Hortes. El 1898 escriu el conte "*Les meves veïnes*", que pel seu context fa suposar que aquell any ja està treballant en un taller del carrer Santa Clara amb vistes al riu Onyar. L'any 1908 se'n va a viure al Carrer Nou. El 1912 decideix abandonar Girona i tots els intel·lectuals de la ciutat li fan un sopar d'homenatge a l'Hotel Imperial. A Girona hi ha una plaça amb el seu nom. I també van instal·lar un bust seu, còpia en bronze d'un altre realitzat el 1902 per Ricard Guinó, a la Plaça de Catalunya.

L'any 1912 ja s'instal·la a Barcelona, a la Plaça del Rei i comença a donar classes a l'Escola del Bosc de Barcelona. L'any 1920 viu al Carrer Roger de Llúria. La llibreria Espanyola a La Rambla és un lloc emblemàtic que Prudenci Bertrana cita en la seva obra *L'impenitent*, on relata les tertúlies que s'hi realitzaven.

El 1930 passa una temporada a La Cerdanya. L'any 1936, durant la guerra, es refugia amb la seva família a Vilada, i després a Sant Pere Pescador.

Bertrana parla en les seves obres de diversos espais de la ciutat de Girona. Es poden trobar algunes d'aquestes referències a: *Prudenci Bertrana, Rutes literàries, Racons i paraules, Ruta Prudenci Bertrana a Girona*. D'Espais Escrits al mapa literari català. Llocs com: la Plaça de Sant Domènec, Plaça dels Lledoners, Catedral de Girona, Carrer dels Alemanys, Torre Gironella, Passeig Arqueològic, Sant Pere de Galligants, Pujada del Rei Martí, Convent de les Clarisses Caputxines, Pont d'en Gómez i el Passeig de José Canalejas.

En el vessant de pintor, Prudenci Bertrana també va reflectir en les seves obres diversos paisatges de llocs on va viure. Se'n poden trobar al catàleg *La presó de l'ànima, Prudenci Bertrana*. Editat per la Diputació de Girona.

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Modernisme> catal% C3%A0

Les meves notes per comentar a la tertúlia:

[illegible]